EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.5.27.
COM(2025) 250 final

2025/0138 (BUD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA

az Ausztriának, Lengyelországnak, Csehországnak, Szlovákiának és Moldovának a 2024 szeptemberében és Bosznia-Hercegovinának a 2024 októberében bekövetkezett áradásokkal kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

E határozat tárgya az Európai Unió Szolidaritási Alapjának (a továbbiakban: az EUSZA) a 2012/2002/EK tanácsi rendelet[1] (a továbbiakban: az EUSZA-rendelet) szerinti igénybevétele 280 740 903 EUR összegben, mely az Ausztriának, Lengyelországnak, Csehországnak, Szlovákiának, Moldovának és Bosznia-Hercegovinának a 2024 folyamán bekövetkezett természeti katasztrófákkal (árvizekkel) kapcsolatban történő támogatásnyújtást szolgálja.

Ezt az igénybevételt a DEC 10/2025. sz. előirányzat-átcsoportosítás kíséri, amelyben a Bizottság 270 077 316 EUR átcsoportosítását javasolja az európai szolidaritási tartalék tartaléksoráról kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok formájában az EUSZA operatív költségvetési sorára.

2. INFORMÁCIÓK ÉS FELTÉTELEK

2.1. Ausztria – „szomszédos ország” természeti katasztrófa: 2024. szeptemberi árvizek

(1) Ausztria 2024. november 29-én az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be a 2024. szeptemberi árvizeket követő veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedések finanszírozásához.

(2) Ausztria a 2024. szeptember 13-án bekövetkezett katasztrófa által okozott első károkat követő 12 hetes határidőn belül kérelmezte az EUSZA-ból nyújtandó hozzájárulást. A kérelem az EUSZA-rendelet 4. cikkében előírt valamennyi információt tartalmazza. 2024. december 6-án Ausztria aktualizált kérelmet nyújtott be az eredeti kérelemcsomagban szereplő információk kiegészítése céljából.

(3) A katasztrófa természeti eredetű, így az EUSZA hatálya alá tartozik.

(4) Az osztrák hatóságok a kérelmet az EUSZA-rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében meghatározott „szomszédos ország” kritérium alapján nyújtották be, amely kimondja, hogy az EUSZA-ból támogatás nyújtható egy támogatható államban bekövetkezett olyan természeti katasztrófa esetében is, amely egy szomszédos támogatható államban is bekövetkezett jelentős természeti katasztrófa. Ausztria a katasztrófa okozta teljes közvetlen kárt 1 711,6 millió EUR-ra becsüli. Ez az összeg Ausztria 2022. évi bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) 0,38 %-át teszi ki. Mivel ugyanez a természeti katasztrófa Csehországban „jelentős természeti katasztrófának” minősül, Ausztria kérelme külön küszöbérték nélkül jogosult az EUSZA-ból nyújtandó hozzájárulásra.

(5) Az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás összege kiszámításának alapját a teljes közvetlen kár képezi. A pénzügyi hozzájárulás csak az EUSZA-rendelet 3. cikkében meghatározott, elengedhetetlen veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedésekre fordítható.

(6) Ausztria kérte az EUSZA-rendelet 4a. cikke szerinti előleg kifizetését. Az előzetes értékelés alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az EUSZA-ból

[1] A Tanács 2012/2002/EK rendelete (2002. november 11.) az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról (HL L 311., 2002.11.14., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj).

történő előlegfizetés feltételei teljesültek. Ezért a Bizottság a 2025. február 17-i C(2025) 1124 végrehajtási határozattal 10 663 587 EUR összegű előleget ítélt oda. Az előleget 2025. április 3-án kifizették Ausztriának.

(7) 2024. szeptember 12. és 16. között Ausztriában a kivételesen magas csapadékmennyiség súlyos áradásokat okozott, amelyek különösen Alsó-Ausztriát, Felső-Ausztriát és Bécset sújtották. Alsó-Ausztria egyes részein öt nap alatt 300–420 mm eső esett, és Alsó-Ausztria egész tartományát katasztrófa sújtotta területté nyilvánították. A Duna mentén védelmi intézkedéseket kellett bevezetni. Alsó-Ausztriában közel 2 000 házat kellett evakuálni, háztartások ezrei maradtak napokig áram, ivóvíz és szennyvízelvezetés nélkül. Alsó-Ausztriában az áradások öt halálos áldozatot követeltek, 24-en pedig megsérültek.

(8) Az osztrák hatóságok nem kértek segítséget az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül.

(9) Ausztria az EUSZA-rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedések elszámolható költségeit 394,1 millió EUR-ra becsülte és intézkedéstípusokra bontotta. A veszélyhelyzeti intézkedésekkel kapcsolatos költségek legnagyobb része – 277,4 millió EUR – az energia, a vízellátás és szennyvízelvezetés, a távközlés, a közlekedés, az egészségügy és az oktatás területén működő infrastruktúrák és létesítmények működésének helyreállításával áll kapcsolatban. A költségek második legnagyobb részét – 75,9 millió EUR-t – a megelőző infrastruktúra biztosítása, valamint a kulturális örökség megóvása érdekében tett intézkedések alkotják. A költségek harmadik legnagyobb része – 22 millió EUR – a szükségszállásokkal és a mentési szolgáltatásokkal kapcsolatos. A katasztrófa által sújtott területek megtisztításával kapcsolatos költségek 18,8 millió EUR-t tesznek ki.

(10) A 2007/60/EK irányelvet[2] Ausztriában a vízügyi törvény 2011. évi módosítása ültette át teljeskörűen.

(11) A kérelem benyújtásának idején nem folyt Ausztriával szemben kötelezettségszegési eljárás a katasztrófa jellegéhez kapcsolódó uniós jogszabályok tekintetében.

(12) Az osztrák hatóságok jelezték, hogy az állami infrastruktúra Ausztriában általában nem rendelkezik biztosítással. Ezért a biztosított költségek nem tartoznak az elszámolható költségek közé.

2.2. Lengyelország – regionális természeti katasztrófa: 2024. szeptemberi árvizek

(1) Lengyelország 2024. november 29-én az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be a 2024. szeptemberi árvizeket követő veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedések finanszírozásához.

(2) Lengyelország a 2024. szeptember 11-én bekövetkezett katasztrófa által okozott első károkat követő 12 hetes határidőn belül kérelmezte az EUSZA-ból nyújtandó hozzájárulást. A kérelem az EUSZA-rendelet 4. cikkében előírt valamennyi információt tartalmazza.

(3) A katasztrófa természeti eredetű, így az EUSZA hatálya alá tartozik.

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK irányelve (2007. október 23.) az árvízkockázatok értékeléséről és kezeléséről (az árvízvédelmi irányelv).

(4) A lengyel hatóságok a kérelmet az EUSZA-rendelet 2. cikkének (3) bekezdésében meghatározott „regionális természeti katasztrófa” kritérium alapján nyújtották be, mely bármely olyan természeti katasztrófa, amely egy támogatható állam NUTS 2 szintű régiójában olyan közvetlen kárt eredményez, amelynek értéke meghaladja az adott régió bruttó hazai termékének (GDP) 1,5 %-át. A lengyel hatóságok a katasztrófa okozta teljes közvetlen kárt 3,04 milliárd EUR-ra becsülik. Az EUSZA-rendelet szerint ha a természeti katasztrófa több NUTS 2 szintű régiót érint, a küszöbértéket az adott régiók átlagos GDP-jére kell alkalmazni, és azt a teljes kárnak az egyes régiók szerinti arányában súlyozni kell. Az Alsó-Szilézia, Opole, Szilézia és Lubusz tartomány teljes súlyozott regionális GDP-jének százalékában kifejezett közvetlen kár 8,46 %. Ez az összeg meghaladja Alsó-Szilézia, Opole, Szilézia és Lubusz tartomány súlyozott átlagos regionális GDP-jének 1,5 %-át.

(5) Az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás összege kiszámításának alapját a teljes közvetlen kár képezi. A pénzügyi hozzájárulás csak az EUSZA-rendelet 3. cikkében meghatározott, elengedhetetlen veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedésekre fordítható.

(6) Lengyelország nem kérte az EUSZA-rendelet 4a. cikke szerinti előleg kifizetését.

(7) 2024. szeptember 11. és 16. között Lengyelország délnyugati részét heves esőzés sújtotta, ami több folyó kiáradásához vezetett. A leginkább érintett tartományok Alsó-Szilézia, Opole, Szilézia és Lubusz voltak. Az áradás közel 10 600 lakóépületet és több mint 2 000 gazdasági épületet öntött el. A katasztrófa több mint 200 000 embert érintett közvetlenül. Számos vállalkozás kénytelen volt ideiglenesen felfüggeszteni vagy jelentősen csökkenteni tevékenységét, ami jelentős pénzügyi veszteségekhez vezetett.

(8) A lengyel hatóságok segítséget kértek az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül. Többek között fertőtlenítőszerekre, légszárítókra, gumicsizmákra, kesztyűkre és oltóanyagokra volt szükség. Belgium, Dánia, Németország, Litvánia, Szlovénia, Svédország és Ausztria segítséget nyújtott.

(9) Lengyelország az EUSZA-rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedések elszámolható költségeit 2 755,2 millió EUR-ra becsülte és intézkedéstípusokra bontotta. A veszélyhelyzeti intézkedésekkel kapcsolatos költségek legnagyobb része – 2 721,3 millió EUR – az energia, a vízellátás és szennyvízelvezetés, a távközlés, a közlekedés, az egészségügy és az oktatás területén működő infrastruktúrák és létesítmények működésének helyreállításával áll kapcsolatban. A költségek második legnagyobb részét – 19,8 millió EUR-t – a katasztrófa által sújtott területek megtisztítása teszi ki. A költségek harmadik legnagyobb része – 14,2 millió EUR – a szükségszállásokkal és a mentési szolgáltatásokkal kapcsolatos.

(10) A 2007/60/EK irányelvet[3] Lengyelországban teljeskörűen átültették.

(11) A kérelem benyújtásának idején nem folyt Lengyelországgal szemben kötelezettségszegési eljárás a katasztrófa jellegéhez kapcsolódó uniós jogszabályok tekintetében.

(12) A lengyel hatóságok jelezték, hogy a biztosított költségek nem tartoznak az elszámolható költségek közé.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK irányelve (2007. október 23.) az árvízkockázatok értékeléséről és kezeléséről (az árvízvédelmi irányelv).

2.3. Csehország – jelentős természeti katasztrófa: 2024. szeptemberi árvizek

(1) Csehország 2024. december 4-én az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be a 2024. szeptemberi árvizeket követő veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedések finanszírozásához. Csehország 2025. április 4-én további pontosításokat nyújtott be az EUSZA-kérelemben megadott adatokra és információkra vonatkozóan.

(2) Csehország a 2024. szeptember 12-én bekövetkezett katasztrófa által okozott első károkat követő 12 hetes határidőn belül kérelmezte az EUSZA-ból nyújtandó hozzájárulást. A kérelem az EUSZA-rendelet 4. cikkében előírt valamennyi információt tartalmazza.

(3) A katasztrófa természeti eredetű, így az EUSZA hatálya alá tartozik.

(4) A cseh hatóságok a katasztrófa okozta teljes közvetlen kárt 2,82 milliárd EUR-ra becsülik. Ez az összeg meghaladja a Csehország esetében a „jelentős természeti katasztrófára” vonatkozóan a bruttó nemzeti jövedelem 0,6 %-ában meghatározott küszöbértéket, amely 2024-ben 1,58 milliárd EUR-t tett ki. Ezért a katasztrófa az EUSZA-rendelet 2. cikkének (2) bekezdése értelmében „jelentős természeti katasztrófának” minősül.

(5) Az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás összege kiszámításának alapját a teljes közvetlen kár képezi. A pénzügyi hozzájárulás csak az EUSZA-rendelet 3. cikkében meghatározott, elengedhetetlen veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedésekre fordítható.

(6) Csehország nem kérte az EUSZA-rendelet 4a. cikke szerinti, a hozzájáruláshoz kapcsolódó előleg kifizetését.

(7) 2024. szeptember 12. és 17. között nagyon erős szél és heves esőzések sújtották az egész országot, ami áradásokhoz vezetett. A leginkább érintett régiók Morva-Szilézia és Olmütz voltak. Több tucat ház, körülbelül 1 000 közúti és vasúti híd, valamint 2 000 kilométernyi út- és vasútvonal semmisült meg vagy szenvedett kárt. Az árvizek több mint 350 iskolát öntöttek el. Több mint 250 000 háztartás maradt áram, fűtés és ivóvíz nélkül. Ennek eredményeként több mint 13 000 embert, valamint több kórházat kellett evakuálni. Az áradások továbbá nyolc halálos áldozatot követeltek.

(8) A cseh hatóságok nem kértek segítséget az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül.

(9) Csehország az EUSZA-rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedések elszámolható költségeit 1 699,5 millió EUR-ra becsülte és intézkedéstípusokra bontotta. Az 1 583,9 millió EUR-t elérő legnagyobb költségrész az energia, a vízellátás és szennyvízelvezetés, a távközlés, a közlekedés, az egészségügy és az oktatás területén működő infrastruktúrák és létesítmények működésének helyreállításával áll kapcsolatban. A költségek második legnagyobb része – 80 millió EUR – a szükségszállásokkal és a mentési szolgáltatásokkal kapcsolatos. A költségek harmadik legnagyobb részét – 33,3 millió EUR-t – a katasztrófa által sújtott területek megtisztítása teszi ki. A veszélyhelyzeti intézkedésekkel kapcsolatos költségek negyedik legnagyobb részét – több mint 2,4 millió EUR-t – a megelőző infrastruktúra biztosítása, valamint a kulturális örökség megóvása érdekében tett intézkedések alkotják.

(10) Csehországban a 2007/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv átültetésére főként a módosított 254/2001 sz. vízügyi törvénnyel (Gyűjt.) került sor. Az árvízvédelem kérdése e törvény IX. címének hatálya alá tartozik.

(11) A kérelem benyújtásának idején nem folyt Csehországgal szemben kötelezettségszegési eljárás a katasztrófa jellegéhez kapcsolódó uniós jogszabályok tekintetében.

(12) A cseh hatóságok nem jelezték, hogy az elszámolható költségeknek lenne biztosítási fedezete.

2.4. Szlovákia – „szomszédos ország” természeti katasztrófa: 2024. szeptemberi árvizek

(1) Szlovákia 2024. december 7-én az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be a 2024. szeptemberi árvizeket követő veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedések finanszírozásához.

(2) Szlovákia a 2024. szeptember 15-én bekövetkezett katasztrófa által okozott első károkat követő 12 hetes határidőn belül kérelmezte az EUSZA-ból nyújtandó hozzájárulást. A kérelem az EUSZA-rendelet 4. cikkében előírt valamennyi információt tartalmazza.

(3) A katasztrófa természeti eredetű, így az EUSZA hatálya alá tartozik.

(4) A szlovák hatóságok a kérelmet az EUSZA-rendelet 2. cikkének (4) bekezdésében meghatározott „szomszédos ország” kritérium alapján nyújtották be, amely kimondja, hogy az EUSZA-ból támogatás nyújtható egy támogatható államban bekövetkezett olyan természeti katasztrófa esetében is, amely egy szomszédos támogatható államban is bekövetkezett jelentős természeti katasztrófa. Szlovákia a katasztrófa okozta teljes közvetlen kárt 84,3 millió EUR-ra becsüli. Ez az összeg Szlovákia 2022. évi bruttó nemzeti jövedelmének (GNI) 0,07 %-át teszi ki. Mivel ugyanez a természeti katasztrófa Csehországban „jelentős természeti katasztrófának” minősül, Szlovákia kérelme külön küszöbérték nélkül jogosult az EUSZA-ból nyújtandó hozzájárulásra.

(5) Az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás összege kiszámításának alapját a teljes közvetlen kár képezi. A pénzügyi hozzájárulás csak az EUSZA-rendelet 3. cikkében meghatározott, elengedhetetlen veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedésekre fordítható.

(6) Szlovákia nem kérte az EUSZA-rendelet 4a. cikke szerinti előleg kifizetését.

(7) 2024. szeptember 15-én Szlovákiát jelentős áradások sújtották, különösen Pozsonyban és a környező régiókban. Mind a Duna, mind a Morva folyó vízszintje jelentősen emelkedett, és egyes helyeken több mint száz éve nem volt ekkora árhullám. Az összesített csapadékmennyiség Záhorie térségében elérte a 400 mm-t, ami súlyosbította a hatást. A jelentések szerint a legjelentősebb károkat a kisebb folyók okozták a védőgátak átszakításával, ami felerősítette az áradásokat, és mind a vidéki, mind a városi területeken pusztításhoz vezetett. Súlyosan érintette az utakat, hidakat és más kritikus infrastruktúrákat, ez pedig túlterhelte a veszélyhelyzet-reagálási erőfeszítéseket.

(8) A szlovák hatóságok nem kértek segítséget az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül.

(9) Szlovákia az EUSZA-rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedések elszámolható költségeit 3,7 millió EUR-ra becsülte és intézkedéstípusokra bontotta. A veszélyhelyzeti intézkedésekkel kapcsolatos költségek legnagyobb részét – 2,3 millió EUR-t – a katasztrófa által sújtott területek megtisztítása teszi ki. Az 1,4 millió EUR-t kitevő második legnagyobb költségrész az energia, a vízellátás és szennyvízelvezetés, illetve a közlekedés területén működő infrastruktúrák és létesítmények működésének helyreállításával áll kapcsolatban.

(10) Szlovákia a 2007/60/EK irányelvet[4] a 7/2010. sz. törvénnyel (Gyűjt.) ültette át nemzeti jogába.

(11) A kérelem benyújtásának idején nem folyt Szlovákiával szemben kötelezettségszegési eljárás a katasztrófa jellegéhez kapcsolódó uniós jogszabályok tekintetében.

(12) A szlovák hatóságok jelezték, hogy a biztosított költségek nem tartoznak az elszámolható költségek közé.

2.5. Moldova – regionális természeti katasztrófa: 2024. szeptemberi árvizek

(1) Moldova 2024. december 5-én az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be a 2024. szeptemberi árvizeket követő veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedések finanszírozásához.

(2) Moldova a 2024. szeptember 14-én bekövetkezett katasztrófa által okozott első károkat követő 12 hetes határidőn belül kérelmezte az EUSZA-ból nyújtandó hozzájárulást. A kérelem az EUSZA-rendelet 4. cikkében előírt valamennyi információt tartalmazza.

(3) A katasztrófa természeti eredetű, így az EUSZA hatálya alá tartozik.

(4) A moldovai hatóságok a kérelmet az EUSZA-rendelet 2. cikkének (3) bekezdésében meghatározott „regionális természeti katasztrófa” kritérium alapján nyújtották be, mely bármely olyan természeti katasztrófa, amely egy támogatható állam NUTS 2 szintű régiójában olyan közvetlen kárt eredményez, amelynek értéke meghaladja az adott régió bruttó hazai termékének (GDP) 1,5 %-át. A moldovai hatóságok a katasztrófa okozta teljes közvetlen kárt 7,8 millió EUR-ra becsülik. Az EUSZA-rendelet szerint ha a természeti katasztrófa több NUTS 2 szintű régiót érint, a küszöbértéket az adott régiók átlagos GDP-jére kell alkalmazni, és azt a teljes kárnak az egyes régiók szerinti arányában súlyozni kell. A Közép-Moldova és a Dél-Moldova NUTS 2 régió teljes súlyozott regionális GDP-jének százalékában kifejezett közvetlen kár 51,74 %. Ez az összeg meghaladja a Közép-Moldova és a Dél-Moldova régió súlyozott átlagos regionális GDP-jének 1,5 %-át.

(5) Az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás összege kiszámításának alapját a teljes közvetlen kár képezi. A pénzügyi hozzájárulás csak az EUSZA-rendelet 3. cikkében meghatározott, elengedhetetlen veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedésekre fordítható.

(6) Moldova az Európai Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató ország, és így jogosult az EUSZA-ból nyújtott támogatásra. Mivel azonban nem tagállam, nem jogosult az EUSZA-rendelet 4a. cikke szerinti előleg kifizetésére.

[4] Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK irányelve (2007. október 23.) az árvízkockázatok értékeléséről és kezeléséről (az árvízvédelmi irányelv).

(7) 2024. szeptember 14. és 16. között heves esőzések és az ebből eredő áradás sújtotta Moldova Cantemir, Hincesti, Leova, Straseni, Floresti és Telenesti kerületét. A katasztrófa több mint 200 000 embert érintett. Az áradások 20 hidat, 8 oktatási intézményt és több középületet semmisítettek vagy rongáltak meg. Több tucat ház és pince került víz alá, és több mint 60 embert kellett kimenekíteni.

(8) A moldovai hatóságok nem kértek segítséget az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül.

(9) Moldova az EUSZA-rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedések elszámolható költségeit 7,2 millió EUR-ra becsülte és intézkedéstípusokra bontotta. A veszélyhelyzeti intézkedések szinte teljes költségét a közlekedési és az oktatási infrastruktúra és a létesítmények működőképességének helyreállítása teszi ki.

(10) A 2007/60/EK irányelvet[5] Moldova részben ültette át.

(11) A moldovai hatóságok jelezték, hogy a biztosított költségek nem tartoznak az elszámolható költségek közé.

2.6. Bosznia-Hercegovina – jelentős természeti katasztrófa: 2024. októberi árvizek

(1) Bosznia-Hercegovina 2024. december 27-én az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be a 2024. szeptemberi árvizeket követő veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedések finanszírozásához.

(2) Bosznia-Hercegovina a 2024. október 4-én bekövetkezett katasztrófa által okozott első károkat követő 12 hetes határidőn belül kérelmezte az EUSZA-ból nyújtandó hozzájárulást. A kérelem az EUSZA-rendelet 4. cikkében előírt valamennyi információt tartalmazza.

(3) A katasztrófa természeti eredetű, így az EUSZA hatálya alá tartozik.

(4) Bosznia-Hercegovina hatóságai a katasztrófa okozta teljes közvetlen kárt 841,85 millió EUR-ra becsülik Ez az összeg meghaladja a Bosznia-Hercegovina esetében a „jelentős természeti katasztrófára” vonatkozóan a bruttó nemzeti jövedelem 0,6 %-ában meghatározott küszöbértéket, amely 2024-ban 138,33 millió EUR-t tett ki. Ezért a katasztrófa az EUSZA-rendelet 2. cikkének (2) bekezdése értelmében „jelentős természeti katasztrófának” minősül.

(5) Az EUSZA-ból nyújtandó pénzügyi hozzájárulás összege kiszámításának alapját a teljes közvetlen kár képezi. A pénzügyi hozzájárulás csak az EUSZA-rendelet 3. cikkében meghatározott, elengedhetetlen veszélyhelyzeti és helyreállítási intézkedésekre fordítható.

(6) Bosznia-Hercegovina az Európai Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató ország, és így jogosult az EUSZA-ból nyújtott támogatásra. Mivel azonban nem tagállam, nem jogosult az EUSZA-rendelet 4a. cikke szerinti előleg kifizetésére.

(7) Bosznia-Hercegovinát 2024. október 3. és 17. között heves esőzések sújtották, ami katasztrofális villámárvizeket, földcsuszamlásokat és áradásokat okozott az ország középső, déli és nyugati részén. A leginkább érintett kantonok Hercegovina-Neretva, Közép-Bosznia, Zenica-Doboj és a 10. kanton voltak. A több napig tartó áramkimaradások, valamint a vezetékes és mobiltelefonos szolgáltatások zavarai

[5] Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK irányelve (2007. október 23.) az árvízkockázatok értékeléséről és kezeléséről (az árvízvédelmi irányelv).

mellett a közúti és vasúti közlekedés is teljesen megbénult. Ez súlyos fizikai és pénzügyi károkat okozott a lakó- és kereskedelmi épületekben, valamint a közlekedési, víz- és csatornarendszerben. Az áradások 27 halálos áldozatot követeltek, 22-en pedig megsérültek. Sok család kényszerült elhagyni otthonát, őket ideiglenes menedékhelyeken helyezték el.

(8) Bosznia-Hercegovina hatóságai 2024. október 5-én segítséget kértek az uniós polgári védelmi mechanizmuson keresztül. Összesen 8 tagállam és 5 részt vevő állam válaszolt a kérelemre.

(9) Bosznia-Hercegovina az EUSZA-rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti intézkedések elszámolható költségeit 792,15 millió EUR-ra becsülte és intézkedéstípusokra bontotta. A 782,93 millió EUR-t elérő legnagyobb költségrész az energia, vízellátás és szennyvízelvezetés, távközlés, közlekedés, egészségügy és oktatás területén működő infrastruktúrák és létesítmények működésének helyreállításával áll kapcsolatban. A költségek második legnagyobb része – 5,68 millió EUR – a szükségszállásokkal és a mentési szolgáltatásokkal kapcsolatos. A költségek harmadik legnagyobb részét – 3,45 millió EUR-t – a katasztrófa által sújtott területek megtisztítása teszi ki. A veszélyhelyzeti intézkedésekkel kapcsolatos költségek negyedik legnagyobb részét – több mint 82 410 EUR-t – a megelőző infrastruktúra biztosítása, valamint a kulturális örökség megóvása érdekében tett intézkedések alkotják.

(10) Bosznia-Hercegovinában folyamatban van a 2007/60/EK irányelv átültetése.

(11) Bosznia-Hercegovina hatóságai jelezték, hogy a biztosított költségek nem tartoznak az elszámolható költségek közé.

2.7. Következtetés

A fenti megfontolások alapján és a benyújtott információk értékelését követően a Bizottság megállapítja, hogy az Ausztria, Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Moldova és Bosznia-Hercegovina által benyújtott kérelmekben említett katasztrófák megfelelnek az EUSZA igénybevételére vonatkozóan az EUSZA- rendeletben meghatározott feltételeknek.

3. FINANSZÍROZÁS

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendelet[6] (a továbbiakban: az MFF-rendelet) lehetővé teszi az EUSZA-nak a szolidaritási és sürgősségisegély-tartalékkal (a továbbiakban: a SEAR) összefüggésben történő igénybevételét. Az EUSZA-nak a SEAR-ral összefüggésben történő igénybevételét az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodás[7] (a továbbiakban: az intézményközi megállapodás) 10. pontja határozza meg.

Mivel az EUSZA létrehozásának meghatározó oka a szolidaritás, a Bizottság azt az álláspontot képviseli, hogy a támogatást progresszív alapon kell nyújtani. Következésképpen az EUSZA igénybevételét kiváltó **„jelentős természeti katasztrófa**” küszöbértékét (azaz a

[6] HL L 433I., 2020.12.22., 11. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj.

[7] HL L 433I., 2020.12.22., 28. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

2011. évi árakon számított GNI 0,6 %-a, illetve 3 milliárd EUR közül az alacsonyabb összeget, vö. az EUSZA-rendelet 2. cikkének (2) bekezdésével) meghaladó kárrészre magasabb támogatási intenzitást kell alkalmazni, mint a küszöbérték alatti kárrészre. Ez azt jelenti, hogy a „jelentős természeti katasztrófára” vonatkozó feltételeknek megfelelő katasztrófa sújtotta országra vonatkozó támogatási összeget a következő két összeg összeadásával kell kiszámítani: a teljes közvetlen kár küszöbérték alatti részének 2,5 %-a és a teljes közvetlen kár küszöbérték feletti részének 6 %-a.

A **„regionális természeti katasztrófák”** esetében a támogatási összegek – melyek a nemzeti küszöbérték alatt maradnak – megállapításához alkalmazott arány a teljes közvetlen kár 2,5 %-a. Az EUSZA-ból nyújtandó támogatás **„szomszédos ország”** kritérium alapján való kérelmezésekor nincsenek küszöbértékek az elszenvedett teljes közvetlen kárra vonatkozóan. Katasztrófa esetében a „szomszédos ország” kritérium alapján nyújtandó támogatási összeg meghatározásához alkalmazott arány megegyezik a „regionális katasztrófa” esetében alkalmazottal, azaz a teljes közvetlen kár 2,5 %-ával. A hozzájárulás nem haladhatja meg a támogatható intézkedések becsült összes költségét.

A támogatást az EUSZA-ról szóló 2002–2003-as éves jelentésben meghatározott és a Tanács és az Európai Parlament által elfogadott módszer alapján számítják ki.

A Bizottság ezért a következő összegek igénybevételét javasolja a költségvetési hatóságnak:

Katasztrófa	*Teljes közvetlen kár (EUR)*	*Az alkalmazott „katasztrófa” küszöbérték (EUR)*	*Az összes közvetlen kár 2,5 %-a (a jelentős katasztrófákra vonatkozó küszöbértékig) (EUR)*	*A közvetlen kár 6 %-a a jelentős katasztrófa küszöbértéke felett (EUR)*	*A teljes közvetlen kár 2,5 %-a*	*A javasolt támogatás teljes összege (EUR)*	*Kifizetett előleg (EUR)*	*Fizetendő egyenleg (EUR)*
Ausztria – árvizek (szomszédos országot érintő katasztrófa)	*1 711 563 002*	*n.a.*	*n.a.*	*n.a.*	*42 789 075*	*42 789 075*	*10 663 587*	*32 125 488*
Lengyelország – árvizek (regionális katasztrófa)	*3 039 957 574*	*538 909 893*	*n.a.*	*n.a.*	*75 998 939*	*75 998 939*	*n.a.*	*75 998 939*
Csehország (jelentős katasztrófa)	*2 821 143 019*	*1 579 680 000*	*39 492 000*	*74 487 781*	*n.a.*	*113 979 781*	*n.a.*	*113 979 781*
Szlovákia – árvizek (szomszédos országot érintő katasztrófa)	*84 327 482*	*n.a.*	*n.a.*	*n.a.*	*2 108 187*	*2 108 187*	*n.a.*	*2 108 187*
Moldova – árvizek (regionális katasztrófa)	*7 807 840*	*226 331*	*n.a.*	*n.a.*	*195 196*	*195 196*	*n.a.*	*195 196*
Bosznia-Hercegovina – árvizek (jelentős katasztrófa)	*841 851 670*	*138 325 000*	*3 458 125*	*42 211 600*	*n.a.*	*45 669 725*	*n.a.*	*45 669 725*
					ÖSSZESEN	*280 740 903*	*10 663 587*	*270 077 316*

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet módosításáról szóló, 2024. február 29-i (EU, Euratom) 2024/765 tanácsi rendelet[8] két külön eszközre osztotta fel a szolidaritási és sürgősségisegély-tartalékot: az európai szolidaritási tartalékra és a sürgősségisegély-tartalékra. Az európai szolidaritási tartalék éves összege 1 016 millió EUR (2018-as árakon, amely 2025-ös árakon 1 167,1 millió EUR-nak felel meg), amely az EUSZA által fedezett szükséghelyzetekre való reagálás céljából nyújtott segítségnyújtásra használható fel.

Az EUSZA-rendelet 3. cikkének (7) bekezdésével és a módosított MFF-rendelet 9. cikke (2) bekezdésének második albekezdésével összhangban az éves EUSZA-allokáció 25 %-át (amely 2025-ben 291,8 millió EUR) minden év október 1-jén rendelkezésre kell bocsátani.

Ezenfelül az EUSZA-rendelet 4a. cikkének (4) bekezdésével összhangban 50 000 000 EUR már szerepel a 2025. évi általános költségvetésben (kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok formájában) a jövőbeni esetleges előlegfizetések céljára.

Végezetül az MFF-rendelet 9. cikkének (2) bekezdésével összhangban az éves összegnek az n. évben fel nem használt bármely része legkésőbb az n+1. évben használható fel. Ezért 194,3 millió EUR összeg áthozatalra került 2024-ről.

Ezért az EUSZA által ebben a szakaszban felhasználható maximális összeg 908,95 millió EUR (az előlegekre képzett tartalék és az október 1-jétől rendelkezésre álló összeg nélkül). Ezt az igénybevételt követően 980,64 millió EUR áll majd rendelkezésre a következő igénybevételekre.

Az EUSZA-ból 2025-ben rendelkezésre álló összeg (EUR):	
Az EUSZA 2025. évi teljes éves allokációja (az október 1-jei részlettel együtt)	1 167 064 638
2024-ről áthozott összeg (beleértve a fel nem használt előlegeket) (+)	194 316 161
Előlegfizetésre fenntartott előirányzatok (–)	50 000 000
A Spanyolországnak és Ausztriának nyújtott előlegekre már felhasznált összeg (–)	110 663 587
Csak október 1-je után rendelkezésre álló összeg (–)	291 766 160
Jelenleg rendelkezésre álló teljes összeg (az előlegekre képzett tartalék és az október 1-je után rendelkezésre álló részlet kivételével)	908 951 052
A jelenlegi igénybevételi határozat szerinti igénybevételre javasolt összeg (csak az egyenleget kell kifizetni)	270 077 316
Jövőbeli kérelmekre fennmaradó összeg (az előlegeket és az október 1-je után rendelkezésre álló részletet is beleértve)	980 639 896

[8] A Tanács (EU, Euratom) 2024/765 rendelete (2024. február 29.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet módosításáról (HL L, 2024/765, 2024.2.29., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj).

2025/0138 (BUD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA

az Ausztriának, Lengyelországnak, Csehországnak, Szlovákiának és Moldovának a 2024 szeptemberében és Bosznia-Hercegovinának a 2024 októberében bekövetkezett áradásokkal kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendeletre[9] és különösen annak 4. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020. december 16-i intézményközi megállapodásra[10] és különösen annak 10. pontjára,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának (a továbbiakban: az alap) célja, hogy az Unió gyors, hatékony és rugalmas módon legyen képes a veszélyhelyzetekre reagálni és kifejezni szolidaritását a jelentős vagy regionális természeti katasztrófák, illetve a jelentős népegészségügyi szükséghelyzet sújtotta régiók lakosságával.

(2) Az alap nem haladhatja meg az (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendelet[11] 9. cikkében meghatározott felső határokat.

(3) Ausztria a 2024. szeptemberi árvizek miatt 2024. november 29-én kérelmet nyújtott be az alap igénybevételére.

(4) Lengyelország a 2024. szeptemberi árvizek miatt 2024. november 29-én kérelmet nyújtott be az alap igénybevételére.

(5) Csehország a 2024. szeptemberi árvizek miatt 2024. december 4-én kérelmet nyújtott be az alap igénybevételére.

(6) Szlovákia a 2024. szeptemberi árvizek miatt 2024. december 7-én kérelmet nyújtott be az alap igénybevételére.

---

9 HL L 311., 2002.11.14., 3. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj.

10 HL L 433I., 2020.12.22., 28. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

11 A Tanács (EU, Euratom) 2020/2093 rendelete (2020. december 17.) a 2021–2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről (HL L 433I., 2020.12.22., 11. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj).

(7) Moldova a 2024. szeptemberi árvizek miatt 2024. december 5-én kérelmet nyújtott be az alap igénybevételére.

(8) Bosznia-Hercegovina a 2024. októberi árvizek miatt 2024. december 27-én kérelmet nyújtott be az alap igénybevételére.

(9) Ezek a kérelmek eleget tesznek az alapból származó pénzügyi hozzájárulás meghatározására vonatkozóan a 2012/2002/EK rendelet 4. cikkében megállapított követelményeknek.

(10) Az alapot tehát az Ausztria, Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Moldova és Bosznia-Hercegovina részére nyújtandó pénzügyi hozzájárulás érdekében igénybe kell venni.

(11) Az alap igénybevételéhez szükséges idő minimálisra csökkentése érdekében ez a határozat az elfogadásának napjától alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az Unió általános költségvetésének keretein belül az Európai Unió Szolidaritási Alapjából az alábbi összegek igénybevételére kerül sor kötelezettségvállalási és kifizetési előirányzatok formájában természeti katasztrófákkal kapcsolatban:

a) a 2024. szeptemberi árvizekkel kapcsolatban 42 789 075 EUR összeg nyújtandó Ausztria részére;

b) a 2024. szeptemberi árvizekkel kapcsolatban 75 998 939 EUR összeg nyújtandó Lengyelország részére;

c) a 2024. szeptemberi árvizekkel kapcsolatban 113 979 781 EUR összeg nyújtandó Csehország részére;

d) a 2024. szeptemberi árvizekkel kapcsolatban 2 108 187 EUR összeg nyújtandó Szlovákia részére;

e) a 2024. szeptemberi árvizekkel kapcsolatban 195 196 EUR összeg nyújtandó Moldova részére;

f) a 2024. októberi árvizekkel kapcsolatban 45 669 725 EUR összeg nyújtandó Bosznia-Hercegovina részére.

2. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Ezt a határozatot [*az elfogadás dátuma*]-tól/-től[*] kell alkalmazni.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*

[*] A dátumot a Hivatalos Lapban való közzététel előtt a Parlament illeszti be.